

Brussel, 27 mei 2024
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Conclusies van de Raad betreffende een EU-standpunt inzake aanscherping van het verbod op antipersoneelmijnen met het oog op de 5e toetsingsconferentie van het Verdrag inzake het verbod op antipersoneelmijnen

Hierbij gaan voor de delegaties de conclusies van de Raad betreffende een EU-standpunt inzake de aanscherping van het verbod op antipersoneelmijnen met het oog op de vijfde toetsingsconferentie van het Verdrag inzake het verbod op antipersoneelmijnen, die de Raad op 27 mei 2024 tijdens zijn 4028e zitting heeft aangenomen.

**Conclusies van de Raad betreffende een EU-standpunt inzake de aanscherping van het
verbod op antipersoneelmijnen**

**met het oog op de vijfde toetsingsconferentie van het Verdrag inzake het verbod op
antipersoneelmijnen**

I- Inleiding

1. De Europese Unie (EU) is eensgezind in het ondersteunen en nastreven van de doelstellingen van het Verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens¹. De EU en haar lidstaten scharen zich van oudsher achter het opruimen van mijnen en het vernietigen van voorraden antipersoneelmijnen, alsook het bijstaan van slachtoffers van antipersoneelmijnen, het bevorderen van de universalisering van het Verdrag en het ondersteunen van de Verdragspartijen met het integraal en effectief uitvoeren ervan. Alle EU-lidstaten zijn sinds 1 juni 2013 partij bij het Verdrag;
2. De Raad van beschouwt het Verdrag als een essentieel ontwapeningsinstrument, waarvan de integriteit, de volledige uitvoering en de strikte toepassing moeten worden gewaarborgd en waartoe universele toetreding moet worden nagestreefd. Vijfentwintig jaar na de inwerking-treding ervan is het Verdrag uitgegroeid tot een succesverhaal van de ontwapeningsdiplomatie, en tot een voorbeeld van datgene waar de EU voor staat: een op regels gebaseerde internationale orde die haar wortels heeft in de eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht. Het Verdrag combineert een krachtige mondiale norm inzake het verbod van het gebruik, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen met indrukwekkende resultaten wat betreft de vernietiging van voorraden antipersoneelmijnen, het mijnenvrij maken van met mijnen bezaaid land en de bepaling volgens welke elke Verdragspartij die daartoe in staat is, ten behoeve van slachtoffers van mijnen moet voorzien in de nodige bijstand, die in bredere nationale beleidslijnen, plannen en wettelijke kaders moet worden geïntegreerd.

¹ hierna het “Verdrag”.

Het verdrag heeft geleid tot een meetbare en aanzienlijke positieve impact op humanitaire bescherming, stabilisatie, ontwikkeling en ontwapening in de hele wereld en heeft bijgedragen tot de mondiale vrede en veiligheid en tot de verwezenlijking van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling.

3. De Raad onderkent dat de doelstellingen van het Verdrag nog niet volledig zijn verwezenlijkt. Contaminatie door antipersoneelmijnen blijft schade veroorzaken, zorgt voor angst, belemmert de toegang, belemmert de sociaal-economische ontwikkeling en stopt de terugkeer van vluchtelingen en ontheemden. De lasten van antipersoneelmijnen en explosieve overblijfselen van oorlog voor personen, gezinnen, gemeenschappen, regio's en staten zijn nog steeds groot en onaanvaardbaar. De Raad veroordeelt met klem Ruslands illegale aanvalsoorlog tegen Oekraïne, alsook het gebruik van antipersoneelmijnen en geïmproviseerde antipersoneelmijnen, waardoor Oekraïne het meest met mijnen bezaaide land ter wereld is. De Raad is ook bezorgd over nieuwe contaminatie door mijnen in landen als Irak, Libië, Syrië, Jemen en Myanmar en in de Sahel. De Raad herhaalt dat het gebruik van antipersoneelmijnen waar, wanneer en door wie ook, voor de EU volstrekt onaanvaardbaar blijft;
4. De Raad herinnert eraan dat de EU en haar lidstaten belangrijke donoren zijn voor mijnbestrijding in de hele wereld door het ondersteunen van universalisering, onderzoek en opruiming van bemijnde gebieden, voorlichting over risico's van mijnen, slachtofferhulp, vernietiging van voorraden, capaciteitsopbouw en onderzoek en ontwikkeling van technologie voor het opsporen en opruimen van mijnen. Sinds de laatste toetsingsconferentie van het Verdrag in 2019 zijn de EU en haar lidstaten belangrijke donoren gebleven voor mijnbestrijding in de wereld, waarvoor 26 miljoen euro werd uitgetrokken in 2022 en 38,5 miljoen euro in 2023 in het kader van de crisisresponsinstrumenten, en nog eens 8.5 miljoen euro in 2022 en 16 miljoen euro in 2023 in het kader van de humanitaire hulp. De Raad herinnert tevens aan de aanzienlijke aanvullende steun die door afzonderlijke EU-lidstaten is verleend voor de financiering van activiteiten en projecten ter ondersteuning van mijnbestrijding.
5. De Raad herinnert aan de bijdrage die aan de ondersteunende eenheid voor de uitvoering van het Verdrag is geleverd uit hoofde van Besluit (GBVB) 2021/257 van de Raad van 18 februari 2021 ter ondersteuning van het Actieplan van Oslo voor de uitvoering van het Verdrag van 1997 inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens.

Dit besluit heeft de ondersteunende eenheid voor de uitvoering in staat gesteld deel te nemen aan de uitvoering van het Actieplan van Oslo, dat is aangenomen ter gelegenheid van de vierde toetsingsconferentie van het Verdrag in 2019, onder meer door de universalisering te bevorderen en de inspanningen van de Verdragspartijen om uitvoering te geven aan de aspecten onderzoek, opruiming, voorlichting over risico's van mijnen en slachtofferhulp van het Actieplan van Oslo te ondersteunen.

6. De Raad spreekt zijn waardering uit voor een groot aantal partners en belanghebbenden die tot de ontwikkeling van het Verdrag en de successen ervan gedurende de afgelopen vijftientig jaar hebben bijgedragen, waaronder alle Verdragspartijen, internationale organisaties, het maatschappelijk middenveld, onderzoekers en alle donoren en actoren die op het gebied van mijnbestrijding actief zijn. In dit verband spreekt de Raad onder meer zijn erkentelijkheid uit voor de inspanningen van het Internationale Rode Kruis en de Rode Halve Maan, en de internationale campagne voor een verbod op landmijnen. De Raad wil met name hulde brengen aan de moed en de vastberadenheid van mijnopruimers in de hele wereld die zich inzetten om land opnieuw toegankelijk en veilig te maken, en zou de mensen willen herdenken die bij deze nobele taak hun leven hebben verloren. De Raad benadrukt dat het belangrijk is dat overlevenden en hun vertegenwoordigende organisaties, waaronder jongerenorganisaties, vrouwenrechtenorganisaties en door vrouwen geleide organisaties, bij de uitvoering en de universalisering van het Verdrag worden betrokken. De Raad feliciteert de ondersteunende eenheid voor de uitvoering van het Verdrag voor haar onverdroten en onschatbare werk. Tot slot onderstreept de Raad het sterke partnerschap en de uitstekende samenwerking tussen de Verenigde Naties en de EU op het gebied van mijnbestrijding.
7. De Raad is ingenomen met de aanstaande vijfde toetsingsconferentie van het Verdrag, die van 25 tot en met 29 november 2024 in Siem Reap-Angkor zal plaatsvinden, als een mogelijkheid om de vorderingen te evalueren, de toezeggingen te herhalen en verdere universalisering en versterkte uitvoering van het Verdrag te bevorderen. De Raad is van mening dat de toetsingsconferentie een open en constructieve dialoog tussen de Verdragspartijen moet aanmoedigen en alle belanghebbenden bij deze exercitie moet betrekken om de huidige en toekomstige uitdagingen te bespreken en sneller vooruitgang te boeken in de richting van de gezamenlijke doelstelling van een wereld zonder antipersoneelmijnen.
8. In punt II van de standpuntnota worden de doelstellingen van de EU voor het resultaat van de toetsingsconferentie nader toegelicht.

II- Standpuntnota van de EU met het oog op de vijfde toetsingsconferentie van het Verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens (Siem Reap-Angkor, 25 tot en met 29 november 2024)

De Europese Unie zal constructief bijdragen tot een consensus als positief resultaat van de toetsingsconferentie van het Verdrag inzake het verbod op antipersoneelmijnen, en streven naar de opnemings van de volgende elementen in de drie verwachte slotdocumenten: 1) evaluatie van het functioneren en status van het Verdrag, 2) politieke verklaring en 3) actieplan.

1) Evaluatie van het functioneren en status van het Verdrag:

1. In kaart brengen van nieuwe uitdagingen in verband met de uitvoering waarmee de Verdragspartijen werden geconfronteerd op alle terreinen waarop het Verdrag betrekking heeft (universalisering, naleving, slachtofferhulp, mijnopruijing, vernietiging van voorraden, samenwerking en bijstand, transparantie en uitwisseling van informatie);
2. Herinneren aan de conclusies van het Duitse voorzitterschap betreffende de 21e bijeenkomst van de Verdragspartijen over de huidige uitdagingen, zoals nader toegelicht in de tijdens de Conferentie rondgedeelde documenten;
3. Streven naar een gedetailleerde evaluatie van de stand van uitvoering van de verplichtingen uit hoofde van het Verdrag sinds de vierde toetsingsconferentie in 2019, voortbouwend op de voorbereidende werkzaamheden en de conclusies van de comités van het Verdrag, waaronder:

Universalisering

- a. Ondersteunen van alle inspanningen die gericht zijn op universalisering, waaronder die van het voorzitterschap, de ondersteunende eenheid voor de uitvoering en de speciale gezanten van het Verdrag, en ontwikkelen van stimulansen ter bevordering van de universalisering, onder meer door financiering;

Uitvoering van artikel 5

- b. De Verdragspartijen aanmoedigen tijdig gedetailleerde informatie te verstrekken over de uitvoering van hun verplichtingen uit hoofde van artikel 5, met name wat betreft verzoeken om verlenging;

- c. Eraan herinneren dat veertien Verdragspartijen hun verplichtingen inzake mijnopruiming uiterlijk in 2025 moeten nakomen, en betreuren dat deze termijn waarschijnlijk slechts door enkele zal worden gehaald;
- d. De inspanningen van alle betrokken Verdragspartijen aanmoedigen, gezien de vele verzoeken om verlenging die in 2024 worden verwacht; De Verdragspartijen verzoeken gedetailleerde werkplannen in te dienen voor de gevraagde verlengingsperioden, waaronder een kostenanalyse en contextspecifieke initiatieven voor voorlichting over risico's van mijnen en vermindering van de aantallen mijnen in de getroffen gemeenschappen;
- e. De Verdragspartijen aanmoedigen de nationale mijnbestrijdingsnormen actueel te houden, zodat deze blijven beantwoorden aan de meest recente internationale normen betreffende mijnbestrijding (IMAS);
- f. De Verdragspartijen waarvan wordt gemeld dat zij gecontamineerd zijn met antipersoneelmijnen van geïmproviseerde aard aanmoedigen zich bewust te blijven van de noodzaak deze contaminatie aan te pakken in het kader van het Verdrag;
- g. De synergieën tussen het Comité voor de uitvoering van artikel 5 en het Comité voor verbetering van de samenwerking en bijstand aanmoedigen, en de dialoog met deskundigenorganisaties intensiveren;
- h. De oprichting van een informele ondersteuningsgroep voor het Comité van artikel 5 ondersteunen en blijven onderzoeken hoe het artikel 5-proces kan worden versterkt, mede door de inbreng van relevante belanghebbenden;

Uitvoering van artikel 7

- i. De Verdragspartijen oproepen hun rapportageverplichtingen uit hoofde van artikel 7 na te komen;

Samenwerking en bijstand

- j. Ruimere bekendheid geven aan de resultaten van de derde wereldwijde conferentie over slachtofferhulp en ervoor zorgen dat deze in het toekomstige actieplan worden meegenomen;
- k. Steun uitspreken voor het format van geïndividualiseerde aanpak dat door het Comité wordt toegepast om belangstellende betrokken Verdragspartijen een platform te bieden om hun specifieke uitdagingen en behoeften aan relevante belanghebbenden, waaronder donoren en exploitanten op het gebied van mijnbestrijding, te presenteren;

4. De uitvoeringsmechanismen van het Verdrag evalueren en inspanningen en voorstellen ondersteunen om deze, waar nodig, in overeenstemming met het Verdrag te verbeteren;
5. Pleiten voor inspanningen om nieuwe middelen voor mijnbestrijding te steunen en te verstrekken, onder meer door middel van innovatieve financiering;
6. De Verdragspartijen met achterstallige vastgestelde bijdragen aan het Verdrag oproepen om dit op te lossen, en benadrukken dat een politieke toezegging ten aanzien van het Verdrag moet worden ondersteund door een financiële toezegging, en de Verdragspartijen die hiertoe in staat zijn aanmoedigen om vrijwillige bijdragen te leveren aan de ondersteunende eenheid voor de uitvoering van het Verdrag;

2) *Ten aanzien van de politieke verklaring van Siem Reap-Angkor*

1. Zich verbinden tot een op regels gebaseerde internationale orde, die is gebaseerd op de eerbiediging van het internationaal recht, met inbegrip van het recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, en steun voor een voortdurende multilaterale dialoog over ontwapening;
2. Waardering uitspreken voor Cambodja als gastland van de vijfde toetsingsconferentie, erkennen dat Cambodja over een ruime ervaring op alle gebieden van mijnbestrijding beschikt en dat het bereid is andere landen daarvan te laten profiteren;
3. Steun uitspreken voor de prioriteit die het Cambodjaanse voorzitterschap geeft aan de universalisering, de uitvoering van artikel 5 en de bijstand aan slachtoffers, en herinneren aan de steun en bereidheid van de EU om zich op deze gebieden in te zetten;
4. Opnieuw bevestigen vastbesloten te zijn de norm tegen antipersoneelmijnen te handhaven en de universalisering van het Verdrag te steunen;
5. Herhalen dat het gebruik van antipersoneelmijnen waar, wanneer en door wie ook volstrekt onaanvaardbaar blijft voor de EU;
6. Uitdrukking geven aan de politieke toezegging van de Verdragspartijen tot het uitvoeren van het actieplan van Siem Reap-Angkor;
7. Betreuren dat sinds 2017 weinig vorderingen zijn gemaakt met de universalisering van het Verdrag - 33 staten zijn niet toegetreden - en pleiten voor hernieuwde inzet van alle Verdragspartijen en andere actoren voor de universalisering ervan;

8. Wijzen op het belang van partnerschappen met alle actoren op het gebied van mijnbestrijding, waaronder het maatschappelijk middenveld, de nationale autoriteiten voor mijnbestrijding en de particuliere sector;
9. Bevestigen dat geïmproviseerde explosieven (improvised explosive devices — IED's) die aan de definitie van antipersoneelmijn van het Verdrag voldoen, onder de verplichtingen van het Verdrag vallen;
10. Onderstrepen dat mijnbestrijding vaak van essentieel belang is om sociaal-economische ontwikkeling, vredesopbouw, stabilisatie en humanitaire toegang mogelijk te maken;
11. Zich ertoe verbinden diversiteit en gendergelijkheid in overweging te nemen en genderresponsieve en conflictbewuste benaderingen te bevorderen bij de uitvoering van alle aspecten van mijnbestrijding, alsook bij de institutionele werkzaamheden van het Verdrag;
12. Bezorgdheid uitspreken over de vele slachtoffers van antipersoneelmijnen in de periode sinds de vierde toetsingsconferentie, de meest getroffen landen opsommen, gegevens en trends vergelijken met voorgaande jaren en lessen trekken voor de komende vijf jaar;
13. De voordelen onderzoeken en bestaande synergieën versterken met andere instrumenten in het kader van het internationaal humanitair recht, zoals het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (CRPD). Deze instrumenten zijn essentiële onderdelen van slachtofferhulp, voor het bevorderen van de mensenrechten en de effectieve participatie van personen met een handicap in de samenleving op voet van gelijkheid;

3) *Ten aanzien van het Actieplan van Siem Reap-Angkor*

1. Aanpakken van alle aspecten van de uitvoering van het Verdrag, beste praktijken voor de uitvoering van het Verdrag, universalisering, vernietiging van voorraden en bijhouden van antipersoneelmijnen, onderzoek en opruiming van bemijnde gebieden, voorlichting over risico's van mijnen, slachtofferhulp, internationale samenwerking en bijstand, en maatregelen om naleving te waarborgen;
2. De lacunes aanvullen en voortbouwen op de uitdagingen die zijn vastgesteld bij de evaluatie van het functioneren en de status van het Verdrag, om gezamenlijk voorstellen voor innovatie te ontwikkelen en de uitvoering van het Verdrag in al zijn aspecten te verbeteren en te versterken;

Onderstrepen dat mijnbestrijding een aanjager is en niet alleen veiligheid en humanitaire inspanningen, stabilisatie en sociaal-economische ontwikkeling ondersteunt, maar ook de terugkeer van vluchtelingen en geïntegreerde steun aan slachtoffers van mijnen bevordert;

3. De bijdrage onderkennen die de nieuwe agenda voor vrede en het Pact voor de toekomst hebben voor de mijnbestrijding; De speciale partnerschappen van het Verdrag met de Verenigde Naties, het Internationaal Comité van het Rode Kruis, de Internationale Campagne voor een verbod op landmijnen en het Internationaal Centrum voor humanitaire mijnopruiming van Genève onderkennen, evenals de bijdrage van partnerschappen met het maatschappelijk middenveld ter ondersteuning van de uitvoering van het Verdrag;
4. Herinneren aan de bijdrage van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties;
5. Bevorderen dat alle Verdragspartijen zich ertoe verbinden hun verplichtingen uit hoofde van het Verdrag volledig na te komen, onder meer door wanneer zij daartoe in staat zijn, benevens mijnopruiming, passende steunmaatregelen te nemen om de sociale en economische rehabilitatie van de slachtoffers van mijnen te waarborgen;
6. De steun voor nationale of regionale dialogen met belanghebbenden bevorderen om de samenwerking en bijstand bij de uitvoering van het Verdrag verder te verbeteren en partijen die verantwoordelijk zijn voor het welzijn van door mijnen getroffen gemeenschappen en overlevenden aan te moedigen de uitdagingen waarmee zij worden geconfronteerd beter aan te pakken door middel van versterkte dialoog en partnerschappen;
7. De ontwikkeling aanmoedigen van beleid om slachtoffers van mijnen het best op niet-discriminerende wijze bij te staan en daarbij in de specifieke behoeften van alle burgers te voorzien, mede door steun voor de geestelijke gezondheid en psychosociale ondersteuning;
8. De integratie van een genderperspectief aanmoedigen, en bij de programmering van acties inzake mijnbestrijding rekening houden met de uiteenlopende behoeften en ervaringen van mensen in getroffen gemeenschappen;
9. Rekening houden met de gevolgen voor het milieu en het klimaat van alle aspecten van mijnbestrijding, de Verdragspartijen aanmoedigen om deze aspecten prioriteit te geven in nationale strategieën inzake mijnbestrijding, daarover verslag uitbrengen, contactpunten aanwijzen in de specifieke comités en contaminatie door mijnen en mijnbestrijding opnemen in nationale rampenplannen. De actoren aanmoedigen om bij hun acties en projecten rekening te houden met deze aspecten;

10. In dit verband rekening houden met de internationale normen voor mijnbestrijding (IMAS) en de beleidsaanbevelingen van het Internationaal Centrum voor humanitaire mijnopruijing van Genève (GICHD);
11. Zorgen voor de naleving van de belangrijkste beginselen bij mijnbestrijding, waaronder transparantie, verantwoordingsplicht, doeltreffendheid en efficiëntie, inclusiviteit en conflictgevoeligheid;

Manieren bevorderen en zoeken om nuttig gebruik te maken van beste praktijken die zijn opgedaan op basis van ervaringen en uitwisselingen op alle niveaus;
12. Innovatieve benaderingen zoals nieuwe financieringsmechanismen voor hulp bij mijnbestrijding ondersteunen.
13. De vaststelling van maatregelen ter versterking van het proces van artikel 5 aanmoedigen om de uitdagingen van de betrokken staten beter aan te pakken en hen doeltreffend te ondersteunen bij het tijdig nakomen van hun verplichtingen;
14. Zich uitspreken voor meer financiële en technische steun voor mijnopruijing en bijstand aan slachtoffers van mijnen;
15. Bevestigen dat geïmproviseerde antipersoneelmijnen moeten worden gerapporteerd en door middel van mijnbestrijdingsacties moeten worden opgeruimd, zulks in overeenstemming met de bestaande verplichtingen;
16. Het probleem van het onrechtmatige gebruik van geïmproviseerde explosieven die voldoen aan de definitie van antipersoneelmijn in het Verdrag in herinnering brengen als een kritiek punt van zorg dat in het volgende actieplan in overweging moet worden genomen, meer bepaald met betrekking tot de voorlichting over risico's van mijnen.
